

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Zuzany Bystřické a soudců JUDr. Faisala Husseiniho a JUDr. Mariana Kokeše ve věci

žalobce: **M. S.**
zastoupený advokátkou Zuzanou Candigliota
sídlem Burešova 615/6, 602 00 Brno

proti
žalované: **Masarykova univerzita**
sídlem Žerotínovo náměstí 617/9, 602 00 Brno

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalované spočívajícím v zákazu účasti žalobce na prezenční výuce Filozofické fakulty Masarykovy univerzity s účinností od 22. 11. 2021, který byl ke dni podání žaloby upraven Opatřením Filozofické fakulty Masarykovy univerzity č. 9/2021 s účinností od 17. 1. 2022, pokud nedoloží splnění preventivních podmínek spočívajících buď doložením očkování proti onemocnění covid-19 certifikátem EU COVID nebo obdobným certifikátem, nebo doložením laboratorně potvrzeného prodělání onemocnění covid-19 za podmínky, že od prvního pozitivního testu na přítomnost viru SARS-CoV-2 neuplynulo více než 180 dní, nebo doložením negativního výsledku testu na přítomnost viru SARS-CoV-2 ne staršího než 7 dní, a to RT-PCR testu nebo antigenního testu provedeného poskytovatelem zdravotních služeb anebo rychlého antigenního testu určeného pro samotestování,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se domáhá ochrany proti nezákonnému zásahu žalované, který má spočívat v tom, že si žalovaná protiprávně vynucuje informace o zdravotním stavu žalobce a protiprávně omezuje (podmiňuje) přístup žalobce ke vzdělávání v prezenční formě pod záminkou „bezinfekčnosti“ s ohledem na šíření nákazy covid-19. Zásah, navazující na opatření rektora žalované č. 8/2021, které bylo vydáno s účinností od 22. 11. 2021, trvající dle žalobce od 22. 11. 2021, se ke dni podání žaloby (3. 2. 2022) podle žalobce opírá o Opatření Filozofické fakulty Masarykovy univerzity č. 9/2021 s účinností od 17. 1. 2022.

II. Shrnutí obsahu žaloby

2. Žalobce namítá, že zásah není v souladu se zákonem (nemůže tedy vyhovět testu legality), a nadto není ani přiměřený (nemůže tedy vyhovět testu proporcionality). Podle žalobce nemohla žalovaná na základě opatření rektora svými navazujícími opatřeními v období od 22. 11. 2021 podmiňovat účast na prezenční výuce splněním preventivních podmínek spočívajících buď v doloženém očkování proti onemocnění covid-19 certifikátem EU COVID nebo obdobným certifikátem, nebo doložení laboratorně potvrzeného prodělání onemocnění covid-19 za podmínky, že od prvního pozitivního testu na přítomnost viru SARS-CoV-2 neuplynulo více než 180 dní, nebo doložení negativního výsledku na přítomnost viru SARS-CoV-2 ne staršího než 7 dní, a to RT-PCR testu nebo antigenního testu provedeného poskytovatelem zdravotních služeb anebo rychlého antigenního testu určeného pro samotestování. Žalovaná nadto není dle žalobce oprávněna bez zákonného podkladu zjišťovat, zda se student nechal očkovat proti onemocnění covid-19 či nikoli, není oprávněna si ani vynucovat osobní údaje bez zákonného podkladu. Navíc, i kdyby k tomu pravomoc měla, nebyl takový zásah dle žalobce odpovídající nutnému omezení základních práv, a tudíž nebyl proporcionální. Opatření omezující účast na prezenční výuce nesplňuje podle žalobce kritérium vhodnosti, neboť stanoví povinnost testování pouze vybrané skupině studentů, a vytváří tak v rozporu s právem na svobodný a informovaný souhlas tlak na očkování nebo prodělání nemoci; je přitom obecně známo, že očkování nebrání přenosu nákazy, a očkovanou osobu tak nelze považovat za bezinfekční. Nepřímý nátlak na očkování v podobě nákladů na testování je kromě toho také v rozporu s právem na zachování lidské důstojnosti a rovné zacházení, s právem na nedotknutelnost osoby, s právem na svobodu myšlení a svědomí, s vlastnickým právem. Podle žalobce je zřejmé, že nebyla splněna také další podmínka v rámci testu proporcionality – nezbytnost; kupř. farmaceutická fakulta žalované účast na prezenční výuce tzv. systémem O-N-T nepodmínila a obdobné platí také pro Mendelovu univerzitu.
3. Žalobce tedy původně navrhoval, aby zdejší soud rozhodl, že postup žalované spočívající v zákazu účasti žalobce na prezenční výuce Filozofické fakulty Masarykovy univerzity s účinností od 22. 11. 2021, pokud nedoloží splnění preventivních podmínek spočívajících buď v doloženém očkování proti onemocnění covid-19 certifikátem EU COVID nebo obdobným certifikátem, nebo doložení laboratorně potvrzeného prodělání onemocnění covid-19 za podmínky, že od prvního pozitivního testu na přítomnost viru SARS-CoV-2 neuplynulo více než 180 dní, nebo doložení negativního výsledku na přítomnost viru SARS-CoV-2 ne staršího než 7 dní, a to RT-PCR testu nebo antigenního testu

provedeného poskytovatelem zdravotních služeb anebo rychlého antigenního testu určeného pro samotestování, byl nezákonný. Žalobce setrval na svém procesním stanovisku a na argumentaci po celou dobu řízení, a to i při jednání soudu.

III. Vyjádření žalované

4. Žalovaná namítá nedostatek pravomoci soudu, neboť žalovaná nevystupovala v postavení orgánu veřejné moci (vůči žalobci ve vrchnostenském postavení), a nedostatek žalobních tvrzení ohledně uskutečnění přímého zásahu vůči žalobci, který se podle žalované nestal. Nadto je žalovaná toho názoru, že postupem žalované nebyla žádná práva žalobce porušena, neboť žalovaná – v rámci své samosprávné působnosti (v rámci soukromého práva) – jednala na základě § 6 a § 28 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách) – dále jen „zákon o vysokých školách“.
5. Žalovaná navrhuje odmítnutí, eventuálně zamítnutí žaloby. Rovněž žalovaná setrvala na svém procesním postoji po celou dobu řízení před zdejším soudem, i při jednání soudu.

IV. Ústní jednání

6. Při ústním jednání dne 30. 8. 2022 žalobce v první řadě odkázal na argumentaci, kterou uplatnil již v žalobě. Zároveň dle jeho názoru je dána pravomoc Krajského soudu v Brně, aby ve věci rozhodoval.
7. Dále žalobce upozornil na své subjektivní právo studovat za podmínek, za kterých byl ke studiu přijat; za těchto podmínek mu to také má žalovaná umožnit. Opatření žalované však upravila tyto podmínky tak, že došlo k jejich zásadní změně a navíc to útočí na samotnou žalobcovu svobodnou vůli. To, že zůstane místo na osobní účasti na studiu doma, nemůže nahradit řádnou prezenční výuku.
8. Žalobce se přitom podmínkám stanoveným žalovanou nepodrobil, na výuku docházel a účastnil se jí. Měl však strach, že bude z výuky vykázán, či že proti němu bude jinak zakročeno. V tomto směru se opíral o zkušenosti jiných studentů. Už to je samo o sobě zásahem, neboť žalobce musel strpět něco, co by jinak nemusel – strach, resp. přinucení k nerespektování stanovených podmínek, popř. možnost nechat se z místa výuky vykázat, být dehonestován apod.
9. V této souvislosti žalobce odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2010, č. j. 7 Aps 3/2008-98, publikované pod č. 2206/2011 Sb. NSS; všechna zde uvedená rozhodnutí správních soudů jsou dostupná na www.nssoud.cz), dle které není nutný přímý zásah do práv jednotlivce, aby se jednalo o zásah ve smyslu s. ř. s., nýbrž postačuje způsoblost takového zásahu. Postačovala tedy jen obava z konfrontace a v tomto smyslu byla zkrácena žalobcova subjektivní práva. Tomu nasvědčuje i rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 16. 3. 2021, č. j. 11 A 115/2020-38, dle něhož byla nezákonným zásahem už samotná výzva policisty vůči novináře, aby opustila určené místo, jinak že proti ní bude zasaženo. Ve stejném smyslu také dle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 8. 2005, č. j. 2 Afs 144/2004-110, publikovaného pod č. 735/2006 Sb. NSS, zahájení daňové kontroly může být nezákonným zásahem, proti kterému je možno podat žalobu podle § 82 a násl. s. ř. s. Z toho všeho dle žalobce vyplývá, že zásahem může být už jen vydání samotného opatření, jímž hrozí negativní účinky proti jednotlivci.

10. Po skutkové stránce žalobce dodal, že ode dne 6. 12. 2021 výuku navštěvoval, ale nemohl se soustředit, neboť se stále obával, že jej přijde někdo zkontrolovat. Byl tedy vystaven strachu z možného vykázání atd. Tyto obavy nebyly jen hypotetické. Některé předměty přitom nesplnil, když v jednom případě bylo ukončení vázáno na sepsání eseje – k tomu však třeba bylo navštívit fakultní knihovnu, do níž ovšem byl přístup rovněž omezen. Nebylo tomu navíc tak, že by žalovaná na kontrolu a vymáhání svých opatření rezignovala, žalobce se nemohl rozumně spoléhat na to, že splnění stanovených podmínek u něj nebude kontrolováno a vymáháno. Také v důsledku svých obav celkem tři předměty neukončil úspěšně.
11. K těmto svým obavám žalobce upřesnil, že se jednalo také o frustraci – opatření vlastní univerzity chápal jako ránu do zad v situaci, kdy za daných podmínek byly možnosti společenského styku celkově značně omezené. Tato situace u žalobce přivodila např. nespavost, poruchy příjmu potravy apod. Žalobce měl i jiné osobní problémy a v důsledku postupu žalované přišel vůbec o možnosti setkávání se s jinými lidmi. Z toho plynula žalobcova nesoustředěnost, která vedla k jeho studijním neúspěchům v daném semestru. V dalším semestru, když už byly normální podmínky, uspěl v předmětu Etika, v němž v předmětném období úspěšný nebyl, přitom to bylo u stejného vyučujícího. Pakliže byl žalobce výuce osobně přítomen, musel myslet na to, že proti němu někdo zasáhne apod.
12. Ve věci pak nešlo jen o ochranu zdraví. Žalovaná „tlačila“ na očkování studentů, přičemž to byla sama univerzita, která očkování zajišťovala. Nátlak na očkování byl citelný. To přestože za předmětnými opatřeními mohly být i dobré úmysly a snaha reagovat na tehdejší nepříznivou situaci. Žalobce přitom ví o studentech, kteří byli očkovaní, ale stejně onemocněli. Očkování nebránilo šíření nemoci.
13. Žalobce byl taktéž ve stresu, takže musel navštívit psychology. Ti mu doporučili, aby si nechal od praktického lékaře předepsat léky na spaní.
14. Pokud jde o pravomoc k vydání příslušného opatření, domnívá se žalobce, že žalovaná tuto kompetenci neměla. Mohly ji případně mít jiné orgány, které by tak rozhodly plošně, např. dle pandemického zákona.
15. Žalovaná při jednání odkázala na své písemné vyjádření. Za stěžejní pak označila, že se žalobce výuky tak jako tak zúčastnil a na svých právech – např. právu na vzdělání – tak nebyl nijak zasažen. Samu prezenční výuku pak nelze redukovat pouze na osobní návštěvu učeben, má i jiné formy, jako je samostudium apod. Prezenční formu výuky žalovaná žalobci v tomto smyslu nijak nezměnila. Žalobcův „strach“ pak nelze dát do jednoznačné příčinné souvislosti s jeho studijními neúspěchy.
16. Žalovaná dle svého názoru také měla tzv. zbytkovou kompetenci k vydání předmětných opatření, přičemž ve smyslu judikatury Ústavního soudu bylo třeba tuto její samosprávnou kompetenci respektovat. V tomto ohledu se žalovaná snažila o co nejširší možnost zachování výuky – pokud by se dané onemocnění více rozšířilo, musela by být výuka omezena zcela. Bylo třeba vzít v potaz ochranu zdraví nejen studentů, ale i vyučujících. Opatření žalované tak byla i proporcionální.
17. V průběhu jednání soud konstatoval obsah jednotlivých opatření žalované, která byla postupem času aktualizována. S tím souviselo o oznámení na internetových stránkách žalované, kde oznamovala v souladu s předmětným opatřením od 22. 11. 2021 přechod do

„žlutého stupně“. Soud také na základě předložených písemností ověřil, že žalobce prostřednictvím své advokátky vyzval žalovanou ke zdržení se protiprávního jednání, a že na tuto výzvu žalovaná reagovala. Soud rovněž dle potvrzení o studiu ověřil, že žalobce byl v rozhodnou dobu studentem žalované. Dále soud konstatoval, dle „přehledu harmonogramu období fakult“, kdy probíhala v podzimním semestru roku 2021 výuka, a ověřil, že žalobce dle předložených materiálů nebyl (či nemohl být) v důsledku onemocnění výuce osobně přítomen do 5. 12. 2021. Soud se také seznámil se zápisem z jednání krizového štábu Masarykovy univerzity z 19. 11. 2021, z něhož žalovaná vyvozovala nutnost přijetí opatření. Podobně soud konstatoval, že dle směrnice děkana Lékařské fakulty Masarykovy univerzity č. 3/2019 bylo stanoveno povinné očkování studentů dané fakulty proti virové hepatitidě typu A a B. Soud se seznámil také se směrnici Masarykovy univerzity pro tvorbu a další činnosti související s vnitřními předpisy a metodickými listy, či se zásadami změn studijních plánů a forem studia na žalované. Soud k důkazu provedl také rozvrh žalobce pro semestr „podzim 2021“ a odpovědi na žádosti, které byly ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím vzneseny na krajské hygienické stanice (tím chtěl žalobce demonstrovat neúčinnost očkování z hlediska možné nákazy a šíření nákazy). Soud naopak neprovedl důkaz svědeckou výpovědí a účastnickým výsledkem. Tím chtěl žalobce prokázat vliv opatření na svou osobu. Tyto důkazy považoval soud za nadbytečné, když žalobci plně umožnil, aby přednesl a soudu přiblížil své subjektivní vnímání nastalé situace.

V. Posouzení věci soudem

18. Zdejší soud posuzoval nejprve to, zda je v této věci dán dostatek legitimace aktivní i pasivní podle § 82 a § 83 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), a dodržena lhůta pro podání žaloby (§ 84 s. ř. s.); teprve v případě dostatku aktivní a pasivní legitimace a dodržení lhůty se mohl zabývat dalšími podmínkami pro řízení ve věci vyplývajících z § 82 s. ř. s. a následně meritorním posouzením.
19. Aktivní legitimace (§ 82 s. ř. s.) svědčí každému, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech zásahem správního orgánu. Určující skutečností pro vyslovení závěru o existenci aktivní legitimace na straně žalobce je tedy fakt tvrzení přímého zkrácení na právech zásahem správního orgánu (eventuálně toho, koho lze za správní orgán ve smyslu § 82 s. ř. s. považovat), nikoli skutečnost, že k přímému zásahu do práv žalobce skutečně došlo (to již je otázkou pro posouzení žaloby ve věci samé). Přímé zkrácení na právech žalobce jasně tvrdí a v tomto smyslu argumentuje; jde o podmínění účasti na prezenční výuce splněním podmínek, k němuž žalovaná vůbec nebyla oprávněna, eventuálně tak učinila neproporcionálním způsobem. Tato podmínka řízení je tedy splněna.
20. Pokud jde o legitimaci pasivní, pak žalovaná sice namítá, že regulovala účast studentů v rámci soukromého práva a nevystupovala tudíž vůbec jako správní orgán ve smyslu § 4 odst. 1 písm. a) a písm. c) s. ř. s., zdejší soud však naproti tomu vyšel z toho, že veřejná vysoká škola (žalovaná) je veřejnoprávní korporací, která vykonává veřejnou moc, a že děkanům a rektorovi jsou při tomto výkonu svěřeny významné pravomoci uplatňované vrchnostenským způsobem (srov. například bod [37] rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2022, č. j. 9 As 116/2021-59). V případech, kdy by žalovaná „pouze v praxi“ realizovala omezení již vyplývající z krizových opatření vlády či jednotlivých ministerstev (tj. v případech, kdy by žalovaná dodržování takových opatření pouze vynucovala), nepochybně by nebyla (a to ani v nyní posuzované věci) pasivně

legitimována, neboť by sama nebyla tvůrcem veřejnoprávních aktů, z nichž by omezení vyplývala, nýbrž – stejně jako kdokoli jiný – jejich adresátem (srov. *mutatis mutandis* rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2021, č. j. 9 As 264/2020-51, publikovaný pod č. 4232/2021 Sb. NSS). Tak tomu ovšem v nyní posuzované věci není; sama žalovaná připouští, že „stát“ (vláda) otázku přístupu studentů k prezenční výuce na vysokých školách v rozhodné době neupravil a byla to žalovaná, kdo stanovila („*sama musela stanovit*“) tzv. O-N-T podmínky pro přístup k prezenční výuce.

21. Nejvyšší správní soud ve své rozhodovací praxi již opakovaně uvedl, že veřejná vysoká škola – kupříkladu při rozhodování o stanovení povinnosti zaplatit poplatek (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 3. 2007, č. j. 3 As 35/2006-87, či přiměřeně též rozsudek téhož soudu ze dne 30. 11. 2021, č. j. 8 As 111/2020-40, publikovaný pod č. 4290/2022 Sb. NSS), vykonává veřejnou moc, neboť jednostranně ukládá povinnost druhému účastníku právního vztahu, který není v rovném postavení ve vztahu k veřejné vysoké škole. Typickou formou pro vrchnostenský výkon samosprávy bude individuální akt, tj. rozhodnutí, které lze v rámci správního soudnictví napadnout žalobou proti rozhodnutí ve smyslu § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (§ 65 a násl. s. ř. s.), nelze však přehlédnout, že výkon veřejné správy je realizován v mnoha formách, a nelze tak vyloučit, že samospráva bude realizována vysokou školou nejen skrze individuální akty. Nejvyšší správní soud kupř. v rozsudku ze dne 12. 3. 2009, č. j. 6 Aps 2/2007-134, publikovaném pod č. 1832/2009 Sb. NSS, uvedl, že *„formy samosprávné činnosti, mohou být různé; Nejvyšší správní soud nepochybuje, že takto pojímaná samospráva veřejnoprávní korporace tvoří součást veřejné správy. Vymezení správního orgánu v § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s. je vázáno na činnost (či nečinnost) v oblasti veřejné správy; soudní kontrola, tedy i zákonnost zásahu ve smyslu ustanovení § 82 s. ř. s., se pohybuje právě v hranicích veřejné správy - napadnutelnými jsou ty akty orgánů, které patří do působnosti ve veřejné správě (obdobně srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2005, čj. 2 Aps 2/2004-69, a rozsudek ze dne 19. 9. 2007, čj. 9 Aps 1/2007-68). Pravomoc soudů ve věci kontroly veřejné správy na úseku nezákonných zásahů nelze výlučně spojovat s vymezením správních orgánů, jako těch subjektů, jež autoritativně rozhodují o právech a povinnostech; takové vymezení je potřebné pro pravomoc soudů ve věcech žalob proti rozhodnutím správních orgánů, pokud však jde o jiné formy činnosti veřejné správy, vedlo by lpění na dikci jednoho zákonného ustanovení ke zcela nelogickým závěrům; Nejvyšší správní soud proto shledává názor krajského soudu mj. nelogickým, a to především na pozadí úvahy předestřené krajským soudem, podle níž se nezákonného zásahu se může dopustit jen ten orgán, jenž rozhoduje o právech a povinnostech. Pojmovým znakem nezákonného zásahu je totiž právě skutečnost, že se nejedná o rozhodnutí (srov. dikci § 82 s. ř. s.)“*. V nyní posuzované věci žalovaná prostřednictvím opatření (vnitřního předpisu) stanovila pravidla (O-N-T), bez jejichž splnění studenti neměli přístup k prezenční výuce. Zdejší soud nemá pochyb o tom, že nyní posuzovaná věc požívá ochrany v rámci správního soudnictví, neboť stanovení podmínek účasti na prezenční výuce vnitřním předpisem žalované (a jejich vynucování ve vztahu ke konkrétním studentům) je nepochybně projevem vrchnostenského postavení žalované (žalovaná a žalobce v tomto ohledu jednoduše v rovném postavení nejsou) a je splněna také podmínka pasivní legitimace žalované.
22. Podmínkou včasnosti žaloby dle § 84 odst. 1 s. ř. s. se zdejší soud musel zabývat také předtím, než přistoupil k meritornímu posouzení žaloby; při jejím nedostatku by musela

být žaloba odmítnuta podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Podle § 84 odst. 1 s. ř. s. musela být žaloba podána do dvou měsíců ode dne, kdy se žalobce dozvěděl o nezákonném zásahu. Nejpozději lze žalobu podat do dvou let od okamžiku, kdy k němu došlo. Opatření, od kterého žalobce odvíjí uskutečnění nezákonného zásahu, nabylo účinnosti dne 22. 11. 2021, kroky filozofické fakulty na ně navazující byly podle žalobních tvrzení kontinuálně uskutečňovány s účinností od téhož dne (na internetových stránkách filozofické fakulty byla už dne 18. 11. 2021 zveřejněna informace o podmínění účasti na prezenční výuce od 22. 11. 2021 a poté bylo vydáno opatření, konkrétně „Opatření Filozofické fakulty Masarykovy univerzity č. 9/2021“ s účinností od 9. 12. 2021, jehož poslední verze před podáním žaloby byla účinná od 17. 1. 2022). Účinky opatření pak trvaly do 17. 12. 2021, kdy prezenční výuka skončila. Byla-li žaloba podána dne 3. 2. 2022, byla podána včas (v obou lhůtách podle § 84 odst. 1 s. ř. s.).

23. Za této situace se zdejší soud zabýval přípustností žaloby z toho pohledu, zda podmiňování účasti studentů na prezenční výuce, podle žalobce v rozporu s právními předpisy, mohlo být obecně (pojmově) zásahem ve smyslu § 82 s. ř. s. Jestliže žalovaná vystupovala ve vztahu k žalobci v uvedeném ohledu ve vrchnostenském postavení (shora uvedené posouzení splnění podmínky pasivní legitimace žalované) a zároveň jestliže postupem žalované (vyžadování doložení splnění alespoň jedné z tzv. podmínek O-N-T) mohlo reálně dojít k omezení přístupu žalobce k prezenční výuce, mohl takový postup žalované být (pojmově) zásahem ve smyslu § 82 s. ř. s.
24. Je třeba dodat, že žaloba na ochranu před nezákonným zásahem je při současné konstrukci s. ř. s. „sběrným“ typem žaloby, který má zajistit ochranu veřejných subjektivních práv v případech, kdy nelze uplatnit jiný žalobní typ; tento klíčový princip kategorizace správních žalob a požadavek na vyčerpání dostupných právních prostředků ochrany nebo nápravy je „rozostřen“ podle § 85 s. ř. s. právě v situaci, kdy se žalobce domáhá pouze určení, že zásah byl nezákonný. Zdejší soud proto případnou existenci žalobcem nevyčerpaných prostředků nápravy nezkoumal.
25. Ze shora uvedených důvodů pokládá zdejší soud žalobu za meritorně projednatelnou.
26. Podle § 87 odst. 2 s. ř. s. soud rozsudkem určí, že provedený zásah byl nezákonný, a trvá-li takový zásah nebo jeho důsledky anebo hrozí-li jeho opakování, zakáže správnímu orgánu, aby v porušování žalobcova práva pokračoval, a přikáže, aby, je-li to možné, obnovil stav před zásahem. Podle § 87 odst. 3 s. ř. s. soud zamítne žalobu, není-li důvodná.
27. Žaloba by byla důvodná tehdy, byly-li by současně splněny následující podmínky: žalobce by musel být přímo (1. podmínka) zkrácen na svých veřejných subjektivních právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem (eventuálně pokynem nebo donucením), který není rozhodnutím (4. podmínka) a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka). Není-li splněna byť jen jedna z uvedených podmínek, žaloba není důvodná (takto již rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2005, č. j. 2 Aps 1/2005-65, publikovaný pod č. 603/2005 Sb. NSS, a navazující konstantní judikatura).
28. Žalobce přiložil k žalobě potvrzení o studiu ze dne 26. 9. 2021, podle kterého studoval na filozofické fakultě žalované v prezenční formě studia v 3. semestru bakalářského studijního programu Filozofie. Potvrzení bylo vydáno pro období od 1. 9. 2021 do 31. 8. 2022. Zdejší soud tak má za prokázané, že žalobce byl v době účinnosti opatření studentem zapsaným v prezenční formě studia. Z dokazování harmonogramem

akademického roku vyplynulo, že v období, na něž opatření dopadala, prezenční výuka probíhala; začátek výuky byl stanoven na 13. 9. 2021, konec výuky byl stanoven na 17. 12. 2021. Vyplývá-li z žalobcovy argumentace, že účastí na prezenční výuce, v níž byl omezen, rozumí osobní účast na přednáškách a seminářích v průběhu příslušného semestru, pak opatření zasahovalo období, v němž „přednášky a semináře“ probíhaly, a to od 22. 11. 2021 (účinnost opatření) do 17. 12. 2021 (konec období, v němž probíhala prezenční výuka). V tomto období probíhala výuka žalobce od pondělí do pátku, jak plyne z žalobcem předloženého rozvrhu [pondělí od 10.50 do 11.50 hodin „Dějiny filozofie III“, pondělí od 12.00 do 13.50 hodin „Argumentace, úterý od 8.00 do 9.50 hodin „Úvod do Aristotelovy logiky a metafyziky“, úterý od 10.00 do 11.50 hodin „Etika“, v úterý od 12.00 do 13.50 hodin „Základy ekonomie (1), středa od 15.00 do 16.50 hodin „Udržitelný rozvoj“, čtvrtek od 12.00 do 13.50 hodin „Filosofie dějin a kategorie I (2)“, pátek od 14.00 do 15.50 hodin „Základy religionistiky“]. V případě žalobce je pak třeba vzít v potaz také to, že reálně mohl být na svých právech zkrácen toliko v období od 5. 12. 2021, neboť z dokazování vyplynulo, že žalobce se nemohl ze zdravotních důvodů výuky účastnit (viz dokument „Omluva absence“ ve spojení s lékařským potvrzením vydaným žalobci dne 22. 11. 2021, dle kterého mu byl právě ode dne 22. 11. 2021 ze zdravotních důvodů doporučen klid na lůžku), jakož i s výpisem z informačního systému žalované.

29. Žalobce vyjadřuje svoji nespokojenost s omezujícími tzv. podmínkami O-N-T, tvrdí, že on (a spolu s ním další studenti různých fakult žalované, kteří svoji nespokojenost vyjádřili dopisem rektorovi žalované a děkanům různých fakult ze dne 20. 11. 2021) „[p]rincipiálně odmítají nátlak na podstoupení očkování, diskriminaci, segregaci i to, aby na ně byly přenášeny finanční náklady na testování“ (str. 5 žaloby a tomu odpovídající konstantní argumentace při jednání soudu), k reálným dopadům navázaným na skutečnou realizaci omezujících opatření v závislosti na (ne)splnění tzv. podmínek O-N-T, jež by se promítly konkrétně a přímo v jeho právní sféře, žádné tvrzení nepřináší, vyjma svých obav a vlivu na psychiku, čemuž se soud věnuje níže. Žalobce se výuky dokonce aktivně osobně účastnil (opatření tedy nerespektoval), přičemž neuvedl, že by jej kdy někdo kontroloval, vyzval jej k opuštění učebny apod.
30. Za dostatečný v tomto smyslu nepovažuje ani „odrazující efekt“, jímž argumentoval žalobce v doplnění žaloby ze dne 30. 6. 2022 (k existenci tohoto efektu nepovažoval soud za potřebné provádět účastnický ani svědecký výslech, neboť daný efekt nelze označit za přímý zásah do žalobcových práv předvídaný § 82 s. ř. s.).
31. Žalobce také podrobně líčil, jak na něj opatření negativně působila. Uváděl vliv na svou psychiku, zdravotní stav a studijní výsledky. Přestože např. z hlediska studijních neúspěchů je příčinná souvislost s opatřeními žalované dle názoru soudu spíše spekulativní, soud nijak předmětná žalobcova tvrzení nebagatelizuje. Takový vliv tu skutečně mohl být. Projevuje se však toliko v subjektivní rovině a celý problém nadměrně „psychologizuje“. Žalobce totiž ve svém konkrétním případě neuvádí žádné konkrétní případy skutečného vynucování opatření, jež by se týkaly hmatatelně a přímo jeho. Z ničeho jednoznačně nevyplynulo, že by ze strany žalované došlo alespoň k pokusu opatření vynucovat (tu je přitom podle zdejšího soudu zcela nepodstatná alarmující nelogičnost postoje žalované, která na jedné straně – ve vztahu k proporcionalitě omezujících opatření – v podstatě zastává stanovisko, že omezující opatření byla nezbytná a že se opírala o rozhodnutí krizového štábu na základě vyhodnocení epidemiologické

situace, díky čemuž se údajně podařilo zabránit komunitnímu šíření viru, a současně na straně druhé tvrdí, že omezující opatření stejně kontrolována a vynucována nebyla; nad tím by se zdejší soud mohl pozastavovat až tehdy, zabýval-li by se otázkou proporcionality).

32. Zdejší soud tudíž nemá za prokázané, že by žalobce právě v důsledku opatření rektora žalované č. 8/2021, které bylo vydáno s účinností od 22. 11. 2021, eventuálně na něj navazujícího Opatření Filozofické fakulty Masarykovy univerzity č. 9/2021 (bez ohledu na to, v jakém znění), vskutku nemohl prezenční výuku absolvovat, tj. že ji neabsolvoval a že se tak stalo právě v příčinné souvislosti s opatřeními, jež žalobci „principiálně“ vadí (současně žalobce netvrdí, že by některou z omezujících tzv. podmínek O-N-T i přes svůj „principiální“ nesouhlas podstoupil). Ve skutkových poměrech nyní posuzované věci nelze dovodit, že právě v důsledku uvedených opatření žalobce musel učinit něco (cokoli), co by bez vydání opatření činit nemusel, popř. že právě v důsledku uvedených opatření nečinil něco (cokoli), co by jinak – bez vydání opatření – činil.
33. Nezákonný zásah (ve smyslu § 82 s. ř. s.) je konstantně traktován coby faktický úkon (eventuálně nekonání); obecně uznávaná a z dnešního pohledu již tradiční doktrinální východiska (např. *Hendrych, D. a kol.* Správní právo. Obecná část, 5. vydání, Praha: C. H. Beck 2003, s. 178 a násl.) a předchozí rozhodovací praxe Ústavního soudu (např. náleze ze dne 20. 11. 2002, sp. zn. I. ÚS 512/02, usnesení ze dne 8. 12. 1999, sp. zn. I. ÚS 422/99; rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na <http://nalus.usoud.cz>) a Nejvyššího správního soudu (usnesení rozšířeného senátu ze dne 31. 8. 2005, č. j. 2 Afs 144/2004-110, publikované pod č. 735/2006 Sb. NSS, rozsudek ze dne 1. 12. 2004, č. j. 3 As 52/2003-278, publikovaný pod č. 983/2006 Sb. NSS) vykládají pojem zásah (ve smyslu § 82 s. ř. s.) tak, že jím mohou být aktivní úkony (eventuálně faktické nekonání tam, kde konáno být má) správních orgánů nebo jiných součástí veřejné správy; z faktických úkonů jde např. o uskutečňování daňové kontroly, srov. například usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 8. 2005, č. j. 2 Afs 144/2004-110 (tedy nikoli o „rozhodnutí“ o tom, že daňová kontrola bude uskutečněna, či o pravidla vyplývající z vnitřního předpisu upravujícího průběh daňové kontroly), nebo např. o uskutečnění místního šetření – srov. například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 3. 2019, č. j. 2 As 257/2018-87, publikovaný pod č. 3881/2019 Sb. NSS (tedy nikoli o „rozhodnutí“ o tom, že místní šetření bude uskutečněno, či o pravidla vyplývající z vnitřního předpisu upravujícího průběh místního šetření), aj.
34. Dostatečnost přímého dotčení žalobce nelze dovozovat ani z jiné judikatury, na kterou žalobce odkazoval. Např. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 16. 3. 2021, č. j. 11 A 115/2020-38, skutečně dospěl k závěru, že nezákonným zásahem mohla být již výzva policisty. To však nedopadá na žalobcův případ. Převezeno na nyní posuzovanou věc by eventuálně mohla nezákonný zásah představovat výzva některého z vyučujících, aby žalobce opustil místo výuky. K tomu však nikdy nedošlo, resp. žalobce ani netvrdí, že by vůči němu někdo takovou výzvu formuloval, kontroloval jej, hrozil mu negativními důsledky, zesměšňoval jej apod.
35. Žalobce snáší jistě plausibilní argumenty proti opatřením (rektora a v návaznosti na ně děkana), z ničeho však neplyne, že by právě jejich reálným důsledkem bylo skutečné zasažení práv žalobce; žaloba tedy směřuje „jen“ proti samotným pravidlům, jejichž realizace (faktickým úkonem) žalobce mohla omezovat (jde o pouhé vyjádření

„principiálního nesouhlasu“ žalobce s omezeními, jež snad měla studenty „motivovat“ především k očkování), nikoli proti jejich dopadům, jež by byly spojeny s realizací těchto pravidel a jež by se ve sféře žalobce projevíly tak, že žalobce právě (a pouze) proto, aby se mohl prezenční výuky účastnit, musel (nebyl-li očkovan a neprodělal-li nemoc) podstupovat testování a musel jeho výsledky vkládat do informačního systému žalované, eventuálně že se žalobce právě (a pouze) v důsledku faktické realizace uvedených opatření prezenční výuky neúčastnil (nesouhlasil-li principiálně s omezeními, jež z opatření plynula), neboť mu v tom bylo fakticky zabráněno. Zásah žalované, jenž je žalobou konstruován, se tedy v nyní posuzované věci odvíjí nejvýše od hypotetického předpokladu žalobce, že do budovy či učebny, kde prezenční výuka probíhala (do prezenční výuky), by stejně nebyl vpuštěn, nesplňoval-li by některou z tzv. podmínek O-N-T, eventuálně ze žalobcem zmiňovaného předpokladu určitého „ponížení“, pramenícího z možné kontroly splnění některé z tzv. podmínek O-N-T. K ničemu takovému však v poměrech nyní posuzované věci nedošlo, žalobce se dokonce výuky osobně zúčastnil. Okolnosti odvíjející se od těchto hypotetických předpokladů žalobce jsou přitom pro posouzení věci nepodstatné.

36. Samotné opatření (rozhodnutí) rektora žalované č. 8/2021, které bylo vydáno s účinností od 22. 11. 2021 ani na ně navazující Opatření Filozofické fakulty Masarykovy univerzity č. 9/2021 (v jakémkoli jeho znění) bez dalšího nezákonným zásahem není. Teprve na jejich základě mohly být konkrétní postupy, jež by žalobce na jeho právech mohly zkracovat, realizovány (teprve na jejich základě mohlo dojít ke konkrétním důsledkům ve sféře žalobce); skutečnost, že realizovány byly (a že ke konkrétním důsledkům ve sféře žalobce, jež by byly přičitatelné vydaným opatřením, došlo), není prokázána. Teprve bylo-li by prokázáno, že uvedená opatření se ve sféře žalobce projevila, tj. že skutečně došlo k realizaci příslušných postupů, jimiž nebo v jejichž důsledku by příslušné právo žalobce teprve mohlo být zasaženo, bylo by namísto se zabývat tím, zda tato opatření byla vydána v rozporu s právními předpisy či nikoliv. Zpochybňuje-li žalobce konkrétní pravidla vyplývající z opatření, aniž by bylo prokázáno, že tato pravidla byla k újmě jeho práv vůbec (jakkoli) použita, pak nelze dovodit přímé zkrácení na právech žalobce. Nebylo-li tedy prokázáno přímé zkrácení na veřejných subjektivních právech žalobce postupem, který byl zaměřen přímo proti žalobci, nebo v jeho důsledku bylo proti žalobci přímo zasaženo, je žaloba nedůvodná. Již to vede zdejší soud k zamítnutí žaloby jako nedůvodné podle § 87 odst. 3 s. ř. s.
37. Pouze pro úplnost soud dodává, že ve věci neseznal relevantními některé důkazní prostředky předkládané oběma stranami, které se týkaly např. tvorby vnitřních předpisů (k nutnosti posuzování otázky pravomoci žalované, resp. proporcionality opatření se soud s ohledem na výše uvedené nemusel zabývat). Podobné se týká i důkazů k tomu, zda očkování bylo či není účinné, zda mají studenti některých fakult již dlouhodobě stanovenou povinnost se očkovat apod. Nynější věc totiž nebyla otázkou principiálního sporu o očkování apod., nýbrž se ve svém důsledku týkala toliko posouzení, zda došlo k reálnému a přímému zásahu do práv žalobce.

VI. Náklady řízení

38. O nákladech řízení zdejší soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nebyl ve věci úspěšný, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaná úspěšná byla, náhradu

žádných nákladů řízení však nepožadovala, pročez bylo rozhodnuto, že se jí náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 30. srpna 2022

JUDr. Zuzana Bystřická v.r.
předsedkyně senátu